

Aan
De minister van Financiën van Sint Maarten

Adres kantoor Curaçao
De Rouvilleweg 39
Willemstad, Curaçao
Telefoon (+5999) 4619081

Adres kantoor Sint Maarten
Frontstreet 26
Convent Building
Philipsburg, Sint Maarten
Telefoon (+1721) 5430331

Adres kantoor Aruba
L.G. Smith Boulevard 68
La Piccola Marina
Oranjestad, Aruba
Telefoon (+297) 5832800

Datum
5 april 2024
Ons kenmerk
Cft 202400043
Pagina
1/8

Uw kenmerk

E-mail info@cft.cw
Internet www.cft.cw

Bijlage
2

Onderwerp
Reactie op de vierde uitvoeringsrapportage 2023

Geachte heer Irion,

Op 27 maart 2024 ontving het College financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten (Cft) de uitvoeringsrapportage (UR) over het vierde kwartaal van 2023.¹ Op grond van de Rijkswet financieel toezicht (Rft) had deze UR uiterlijk op 12 februari 2024 ingediend moeten zijn. Met dit schrijven ontvangt u de reactie van het Cft op deze UR.² In bijlage 1 van deze brief vindt u een nadere uitleg en cijfermatige onderbouwing bij deze reactie.

Oordeel

De vierde UR toont een voorlopig overschot op de gewone dienst van ANG 16 miljoen. Sint Maarten voldoet daarmee voor 2023 voornamelijk aan de centrale begrotingsnorm van de Rijkswet financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten (Rft).³ De voorlopige realisatie komt daarmee ANG 15 miljoen hoger uit dan in de vastgestelde begrotingswijziging (BW) 2023, waarin een overschot van ANG 1 miljoen wordt geraamd.

In 2023 heeft Sint Maarten het aantal onderwerpen dat wordt toegelicht in de UR uitgebreid. Dit is een positieve ontwikkeling, maar een adequate analyse van de verschillen tussen de realisatie en de begroting ontbreekt. Daarbij bevat de post overige baten nog een groot gedeelte aan niet-toegerekende baten aan de juiste belasting- en vergunningensoorten. Het inzicht in de begrotingsuitvoering is hiermee onvoldoende waardoor de mogelijkheid om tijdig bij te sturen wordt beperkt. Het Cft zal met u in overleg treden over hoe de informatiewaarde van de UR kan worden versterkt.

Toelichting

Sint Maarten zet in de UR de realisatie tot en met het vierde kwartaal van 2023 af tegen de BW 2023. Tot en met het vierde kwartaal van 2023 realiseert Sint Maarten

ANG 511 miljoen aan totale baten, 7 miljoen lager dan begroot. Het aandeel belastingbaten bedraagt ANG 408 miljoen, dit is ANG 14 miljoen minder dan in de begroting. De post overige baten bedraagt ANG 34 miljoen.

Sint Maarten realiseert tot en met het vierde kwartaal van 2023 ANG 495 miljoen aan lasten. Dit is ANG 22 miljoen lager dan begroot. De personeelslasten vallen lager uit dan begroot, met name door het niet vervullen van begrote vacatures. De lasten voor goederen en diensten vallen ANG 20 miljoen lager uit dan begroot, dit wordt met name veroorzaakt door het niet uitvoeren van begrote projecten.

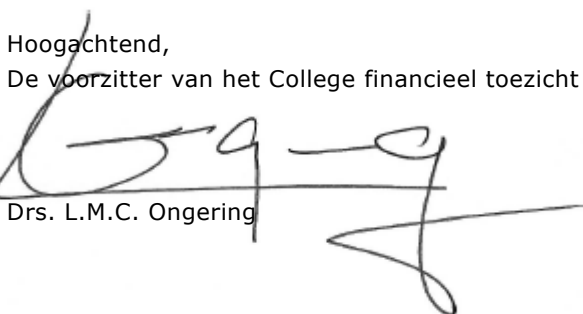
Het is van belang dat Sint Maarten verder werkt aan de verbetering van de kwaliteit van de UR. De huidige toelichting op ontstane verschillen in baten en lasten, en de niet-toegerekende baten in de post overige baten, beperken de beoordeling van de begrotingsuitvoering. Het Cft verzoekt Sint Maarten dan ook om vanaf de eerste UR van 2024 een uitgebreidere analyse op te nemen. Ook dient Sint Maarten zo snel mogelijk tot een oplossing te komen met betrekking tot de juiste toerekening van de post overige baten.⁴

De realisatie van de investeringen blijft achter bij de begroting. Onder andere door de late vaststelling van de begroting 2023 beschikte Sint Maarten pas in november 2023 over de kapitaallening van ANG 61 miljoen voor het uitvoeren van investeringen. Tot en met het vierde kwartaal van 2023 realiseert Sint Maarten ANG 1 miljoen aan investeringen. Het Cft wijst al geruime tijd op de noodzaak om het investeringsniveau structureel te verhogen en verzoekt Sint Maarten opnieuw om een start te maken met het opstellen van een meerjarige investeringsagenda.

Het Cft wijst nogmaals op de schuld aan diverse overheidsentiteiten. De totale betalingsachterstand aan overheidsentiteiten bedroeg eind 2023 ANG 142 miljoen. Dit betreft voornamelijk achterstanden bij het uitvoeringsorgaan Sociale en Ziektekosten Verzekeringen (SZV). Een van de oorzaken van deze achterstand is het structureel te laag begroten van de lasten voor de overheidsziektekostenregeling (OZR) en de PP-kaarten. Het Cft verzocht Sint Maarten om deze lasten in de begroting 2024 op het juiste niveau te ramen en zo snel mogelijk de gesprekken met de SZV over de betalingsregeling af te ronden. Ook moet Sint Maarten rekening houden met een aflopende obligatielening van ANG 73 miljoen in 2025.

Ik verwacht u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
De voorzitter van het College financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten

Drs. L.M.C. Ongerling

Kenmerk
Cft 202400043
Blad
3/8

Deze brief is in afschrift verstuurd aan:
De voorzitter van de Staten van Sint Maarten
De minister-president van Sint Maarten
De secretaris-generaal van het ministerie van Financiën van Sint Maarten

Bijlage 1: Uitleg en cijfermatige onderbouwing

In tabel 1 is de realisatie weergegeven van de gewone dienst voor de jaren 2021, 2022 en 2023. Daarnaast geeft de tabel de BW 2023 weer.

Tabel 1: Overzicht realisatie en begroting gewone dienst (in miljoenen ANG)⁵

	JR 2021	CJR 2022	4 ^e UR 2023	BW 2023
Baten	429	472	511	518
Belastingen	303	346	408	422
Vergunningen	17	17	17	19
Licenties en concessies	42	53	50	48
Bijdragen en subsidies	53	34	3	-
Overige baten	15	23	34	29
Lasten	525	478	495	517
Personeelslasten	203	208	215	221
Goederen en diensten	103	110	116	136
Sociale voorzieningen	36	35	35	35
Afschrijving	31	14	14	14
Subsidies en overdrachten	133	98	98	96
Studiebeurzen	4	4	3	3
Dotatie voorzieningen	3	-3	-	-
Bank- en rentelasten	11	11	14	12
Resultaat	-96	-5	16	1

Bron: jaarrekening 2021, concept jaarrekening 2022, vierde uitvoeringsrapportage 2023 en de vastgestelde begrotingswijziging 2023 van Sint Maarten.

Baten

Sint Maarten realiseert tot en met het vierde kwartaal van 2023 ANG 511 miljoen aan baten. Dit is ANG 39 miljoen meer dan in 2022, maar ANG 7 miljoen minder dan begroot. De toename van ANG 39 miljoen wordt grotendeel veroorzaakt door hogere belastingbaten en hogere overige baten. Bijdragen en subsidies komen voorlopig ANG 31 miljoen lager uit dan in 2022. Dit komt grotendeels doordat in 2022 een aantal bijdragen en overdrachten vanuit het trustfonds via de overheid waren ontvangen voor onder andere het renovatieproject van de luchthaven.

De belastingbaten zijn met ANG 62 miljoen significant gestegen ten opzichte van 2022, maar blijven wel ANG 14 miljoen achter ten opzichte van de BW 2023. Sint Maarten geeft als mogelijke verklaring aan dat bij het opstellen van de BW 2023 een te groot deel van de belastingbaten in de eerste drie kwartalen als structureel werd beschouwd, terwijl ze mogelijk incidentele baten waren. Voor het nauwkeurig begroten van de

belastingbaten is het essentieel dat Sint Maarten een beter inzicht krijgt in de ontwikkelingen van de belastingbaten.

In zijn reactie op de derde UR van 2023 merkte het Cft op dat de oplopende post overige baten een terugkerend punt van zorg is. In 2023 komt deze post voorlopig uit op ANG 34 miljoen. Van deze post moet naar schatting nog ANG 15 tot 20 miljoen worden toegerekend aan de juiste belasting- en vergunningssoorten, hierdoor zullen de uiteindelijke belastingbaten naar verwachting hoger uitkomen dan nu weergegeven in de vierde UR. De toename in baten ten opzichte van 2022 wordt enerzijds veroorzaakt door herstel van de economie en anderzijds door de uitvoering van projecten samenhangend met het Landspakket.⁶

Lasten

Sint Maarten realiseert tot en met het vierde kwartaal van 2023 ANG 495 miljoen aan lasten. Dit is een onderbesteding van ANG 22 miljoen ten opzichte van de begroting. De onderbesteding geldt voor twee categorieën, de personeelslasten en lasten voor goederen en diensten.

Personeelslasten

De tot en met het vierde kwartaal van 2023 gerealiseerde personeelslasten bedragen ANG 215 miljoen, en blijven daarmee achter ten opzichte van de begroting van ANG 221 miljoen. De lagere realisatie is met name het gevolg van het niet kunnen invullen van openstaande vacatures. Sint Maarten nam in de begroting 76 vacatures op voor een totaalbedrag van ANG 7 miljoen, van deze vacatures zijn er vorig jaar 27 vervuld, wat neerkomt op ongeveer ANG 1 miljoen. Daarnaast is er ook nog sprake geweest van regulier personeelsverloop, waarbij niet altijd direct vervanging plaats kon vinden. Het Cft adviseert om in samenwerking met de Tijdelijke Werkorganisatie (TWO) actief te blijven werken aan het aanpakken van de capaciteitsuitdagingen op cruciale functies.

De OZR lasten bedragen in 2023 ANG 38 miljoen, ter indicatie in 2019 bedroeg dit ANG 25 miljoen, ondanks gelijkblijvende bruto personeelslasten. Het Cft uitte meermaals zijn zorgen over de significante stijging van de lasten voor de OZR in vergelijking met voorgaande jaren.

Goederen en diensten

Tot en met het vierde kwartaal van 2023 realiseert Sint Maarten ANG 116 miljoen aan lasten voor goederen en diensten. Dit is een onderbesteding van ANG 20 miljoen ten opzichte van de BW 2023. Dit ligt volgens Sint Maarten aan de late vaststelling van de begroting 2023, waardoor diverse projecten pas in volgend jaar tot uiting zullen komen. Daarnaast constateert het Cft dat een aantal lasten zoals elektra en water, onderhoud, huur en communicatiekosten significant hoger zijn dan begroot. Verdere toelichting ontbreekt.

Kapitaaldienst

In tabel 2 is de realisatie weergegeven van de kapitaaldienst voor de jaren 2021, 2022 en 2023. Daarnaast geeft de tabel de BW 2023 weer.

Tabel 2: Overzicht realisatie kapitaaldienst (in miljoenen ANG)⁷

	JR2021	CJR2022	4e UR 2023	BW 2023
Ontvangsten	187	382	394	424
Bijdragen	44	34	-	29
Opname geldlening	129	334	61	61
Afschrijvingen	14	14	14	17
Herfinanciering	-	-	316	316
Overig	-	-	3	-
Uitgaven	187	382	333	424
Aflossingen leningen o/g	9	301	329	329
Studieleningen	4	4	4	5
Verstrekte leningen	44	46	-	-
Investerings	12	5	1	90
Dekking gewone dienst	118	27	-	-
Saldo	-	-	60	-

Bron: jaarrekening 2021, concept jaarrekening 2022, vierde uitvoeringsrapportage 2023 en de vastgestelde begrotingswijziging 2023 van Sint Maarten.

Sint Maarten herfinancierde in 2023 ANG 316 miljoen aan liquiditeitssteunleningen bij Nederland, daarnaast loste Sint Maarten ANG 12 miljoen af op reguliere leningen. In oktober 2024 moet er een bedrag van ANG 10 miljoen worden afgelost op de liquiditeitssteunleningen, en het resterende bedrag van ANG 307 miljoen moet opnieuw worden geherfinancierd.

Sint Maarten begrootte ANG 90 miljoen aan investeringen voor 2023. Hiervoor trok het land in november 2023 een kapitaallening van ANG 61 miljoen aan. Tot en met het vierde kwartaal van 2023 investeerde Sint Maarten slechts ANG 1 miljoen. Sint Maarten geeft aan dat een groot gedeelte van de geplande investeringen voor 2023 zal doorschuiven naar 2024.

Financieel beheer

De vierde UR bevat een toelichting op de voortgang van de lopende projecten ter verbetering van het financieel beheer. Sint Maarten werkt aan verschillende projecten ter verbetering van het financieel beheer. Sint Maarten rondde in de afgelopen periode in samenwerking met de TWO het onderzoek naar het begrotingsproces af, de focus ligt nu op de implementatie van de verschillende geïdentificeerde *quick wins*. Het Cft vindt

dit een positieve ontwikkeling en benadrukt het belang van een duurzame implementatie om de kwaliteit van het de begroting en het begrotingsproces structureel te verbeteren.

Sint Maarten verwacht op korte termijn de jaarrekening voor 2022 vast te stellen. Daarna zal de audit voor de jaarrekening van 2023 aansluitend plaatsvinden. Op dit moment ligt Sint Maarten op schema om de jaarrekening voor 2023 binnen de deadline van de Rft vast te stellen. Indien dit lukt, zou dit de eerste keer zijn sinds de staatkundige hervormingen van 2010 dat de jaarrekening tijdig wordt vast gesteld.

Liquiditeitspositie

Het saldo liquide middelen aan het einde van het vierde kwartaal van 2023 bedraagt 75 miljoen. Dit is een toename van ANG 53 miljoen ten opzichte van de stand ultimo september 2023. Deze toename wordt grotendeels verklaard door de ontvangen kapitaalleningen van ANG 61 miljoen. Het overgrote deel van de liquide middelen is daarom geoormerkt voor investeringen. Gezien de beperkte vrije liquiditeitspositie adviseert het Cft Sint Maarten om de totale liquiditeitspositie van het land te evalueren en een liquiditeitsplanning op te stellen en toe te voegen aan de UR's.

Collectieve sector

Sint Maarten diende voor 1 april 2023 de collectieve sector voor de jaren 2024 en 2025 vast te stellen. Sint Maarten werkt samen met het Bureau voor de Statistiek van Sint Maarten en met het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) van Nederland aan een nieuwe werkwijze om het proces tot aanwijzing van de collectieve sector te optimaliseren. In dat kader wordt Sint Maarten ook verzocht de ontbrekende rapportages over de collectieve sector 2021 en 2022 aan te leveren.⁸ Sint Maarten diende reeds een voorstel in voor de samenstelling van de collectieve sector bij CBS Nederland en bij het ministerie van Buitenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Het Cft wordt graag geïnformeerd over de voortgang bij de eerste UR over 2024.

Rentelastnorm en schuldpositie

Op basis van de vierde UR verwacht het Cft dat de rentelastnorm niet zal worden overschreden.⁹ De overheidsschuld van Sint Maarten bedraagt per 31 december 2023 ANG 1,353 miljoen. De overheidsschuld van Sint Maarten bedraagt daarmee 46 procent van het bruto binnenlands product.¹⁰

Bijlage 2: Eindnoten

---

¹ Conform artikel 18 van de Rijkswet financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten (Rft) dient het bestuur van Sint Maarten uiterlijk zes weken na afloop van ieder kwartaal een UR aan het Cft en aan de Staten te sturen. De UR over het vierde kwartaal van 2023 had uiterlijk op 12 februari 2024 ingediend moeten zijn.

² Op basis van artikel 18 van de Rft reageert het Cft op de vierde UR. Het toetsingskader voor de beoordeling van de UR wordt gevormd door de Rft en de aanwijzing die de Rijkswet (RMR) in september 2015 gaf aan het bestuur van Sint Maarten. Staatsblad 2015, Besluit van 30 oktober 2015 tot afkondiging van het Besluit van 8 september 2015 houdende het geven van een aanwijzing aan het bestuur van Sint Maarten tot het oplossen van de ontstane betalingsachterstanden, de compensatie van gerealiseerde tekorten op de gewone dienst in periode 2010-2014, het in de begroting 2015 en de meerjarenbegroting volledig opnemen van de zorg -en pensioenuitgaven en het nemen van maatregelen ten behoeve van een houdbaar pensioen- en sociale zekerheidsstelsel. De RMR heeft op 18 april 2019 besloten tot verlenging van de aanwijzing, maar over de nieuwe termijnen heeft nooit besluitvorming plaatsgevonden.

³ Artikel 15 lid 1 sub a van de Rft.

⁴ Cft, kenmerk Cft 202300129, Reactie op de derde uitvoeringsrapportage 2023, d.d. 1 december 2023, Cft kenmerk Cft 202300092, Reactie op de tweede uitvoeringsrapportage 2023, d.d. 13 september 2023. Cft kenmerk Cft 202300046, Reactie op de eerste uitvoeringsrapportage 2023, d.d. 31 mei 2023.

⁵ In deze tabel is sprake van afronding op hele ANG miljoenen. Hierdoor kunnen afrondingsverschillen in de tabel voorkomen.

⁶ Landspakket Sint Maarten, uitvoeringsagenda 1 oktober – 31 december 2023.

⁷ In deze tabel is sprake van afronding op hele ANG miljoenen. Hierdoor kunnen afrondingsverschillen in de tabel voorkomen.

⁸ Conform artikel 24 van de Rft dient Sint Maarten jaarlijks te rapporteren over de uitgaven-, ontvangsten-, tekort- en schuld cijfers van de collectieve sector.

⁹ Department of Statistics Sint Maarten (2021). Collectieve Sector Report 2021.

¹⁰ Bij het bepalen van de schuldquote is uitgegaan van het bbp voor 2023 dat het Internationaal Monetair Fonds (IMF) heeft gepubliceerd in IMF, 2023 Article IV Consultation discussion Curaçao and Sint Maarten, Press Release and Staff Report, d.d. juli 2023.